

W tej części przedstawiono w skrócie informacje na temat sądów szczególnych na Łotwie.

Sądy szczególne

Trybunał Konstytucyjny Republiki Łotewskiej

Zgodnie z [konstytucją Republiki Łotewskiej](#) (Latvijas Republikas Satversme), zwaną dalej „Konstytucją”, na Łotwie działa **Trybunał Konstytucyjny** (Satversmes tiesa), który jest niezależnym organem wymiaru sprawiedliwości rozpoznającym sprawy z zakresu swojej właściwości dotyczące konstytucyjności aktów prawnych oraz rozpoznającym inne sprawy zastrzeżone do jego właściwości przez przepisy prawa. Trybunał Konstytucyjny może stwierdzić nieważność ustaw i innych aktów prawnych lub ich części.

Zgodnie z art. 16 [ustawy o Trybunale Konstytucyjnym](#) (Satversmes tiesas likums) Trybunał Konstytucyjny **rozpoznaje sprawy dotyczące:**

konstytucyjności ustaw;

konstytucyjności umów międzynarodowych podpisanych lub ratyfikowanych przez Łotwę (nawet przed ich zatwierdzeniem przez łotewski parlament – Saeima);

zgodności ustaw i rozporządzeń lub ich części z przepisami stojącymi wyżej w hierarchii aktów prawnych;

zgodności z prawem innych aktów łotewskiego parlamentu, Rady Ministrów, Prezydenta, Marszałka Sejmu lub Premiera (innych niż akty administracyjne);

zgodności z prawem dowolnego zarządzenia, na podstawie którego Minister działający z upoważnienia Rady Ministrów zawiesił decyzję przyjętą przez organ samorządowy;

zgodności łotewskiego ustawodawstwa krajowego ze zgodnymi z konstytucją umowami międzynarodowymi zawartymi przez Łotwę.

W skład Trybunału Konstytucyjnego wchodzi siedmiu sędziów, zatwierdzonych przez łotewski parlament większością głosów, tj. przynajmniej 51 głosami.

Trzech sędziów jest powoływanych na wniosek co najmniej dziesięciu posłów do łotewskiego parlamentu, dwóch – na wniosek Rady Ministrów oraz dwóch – na wniosek pełnego składu Sądu Najwyższego. Kandydaci przedstawieni przez Sąd Najwyższy są wybierani spośród sędziów łotewskich.

Trybunał Konstytucyjny nie może wszczynać postępowania z urzędu; sąd ten rozpoznaje sprawy wyłącznie po otrzymaniu skargi od podmiotu przewidzianego ustawą.

Postępowanie o zbadanie zgodności z konstytucją łotewskich ustaw i umów międzynarodowych podpisanych lub ratyfikowanych przez Łotwę (nawet przed ich zatwierdzeniem przez parlament) oraz zgodności ustaw i rozporządzeń lub ich części z przepisami stojącymi wyżej w hierarchii aktów prawnych lub zgodności łotewskiego ustawodawstwa krajowego ze zgodnymi z konstytucją umowami międzynarodowymi zawartymi przez Łotwę **może zostać wszczęte przez:**

Prezydenta;

parlament;

co najmniej dwudziestu posłów do parlamentu;

Radę Ministrów;

Prokuratora Generalnego;

Państwowy Urząd Kontroli (Valsts kontroles padome);

organy samorządowe;

Rzecznika Praw Obywatelskich (tiesībsargs), jeżeli organ lub urzędnik, który wydał zaskarżony akt, nie naprawił wskazanych uchybień w terminie określonym przez Rzecznika Praw Obywatelskich;

sądy rozpoznające sprawy cywilne, karne lub administracyjne;

sędziów wydziału rejestru nieruchomości zajmujących się rejestracją nieruchomości lub dokonujących wpisu praw związanych z takimi nieruchomościami w rejestrze nieruchomości;

każdą osobę, której prawa podstawowe przyznane jej na podstawie konstytucji zostały naruszone;

Radę Sądownictwa w zakresie jej kompetencji określonych w przepisach prawa.

Postępowanie o zbadanie zgodności z prawem innych aktów łotewskiego parlamentu, Rady Ministrów, Prezydenta, Marszałka Sejmu lub Premiera (innych niż akty administracyjne) **może zostać wszczęte przez:**

Prezydenta;

parlament;

co najmniej dwudziestu posłów do parlamentu;

Radę Ministrów;

Radę Sądownictwa w zakresie jej kompetencji określonych w przepisach prawa.

Postępowanie o zbadanie zgodności z prawem dowolnego zarządzenia, na podstawie którego Minister działający z upoważnienia Rady Ministrów zawiesił decyzję przyjętą przez dany organ samorządowy, **może wszcząć** dany organ samorządowy.

Sprawy dotyczące konstytucyjności ustaw, rozporządzeń i innych aktów prawnych Rady Ministrów, zgodności łotewskiego ustawodawstwa krajowego ze zgodnymi z konstytucją umowami międzynarodowymi zawartymi przez Łotwę, zgodności z konstytucją umów międzynarodowych podpisanych lub ratyfikowanych przez Łotwę (nawet przed ich zatwierdzeniem przez parlament) oraz ustaw i rozporządzeń lub ich części rozpoznaje Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie. Wszystkie inne sprawy są rozpoznawane w składzie trzech sędziów, chyba że Trybunał Konstytucyjny postanowi inaczej.

Wyroki Trybunału Konstytucyjnego są ostateczne i prawomocne z chwilą ich ogłoszenia. Wyroki Trybunału Konstytucyjnego i wykładnia zaskarżonych przepisów zawarta w tych wyrokach są wiążące dla wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej (w tym sądów) i urzędników, a także dla osób fizycznych i prawnych.

Każdy przepis prawa, który Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z innym przepisem prawa, stojącym wyżej w hierarchii aktów prawnych, jest uznawany za nieważny od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, chyba że Trybunał postanowi inaczej. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny

stwierdzi, że umowa międzynarodowa podpisana lub ratyfikowana przez Łotwę jest niezgodna z konstytucją, Rada Ministrów jest zobowiązana do bezzwłocznej zmiany postanowień tej umowy, jej wypowiedzenia, zawieszenia jej stosowania bądź odstąpienia od przystąpienia do niej.

Sąd Gospodarczy

Zgodnie z ustawą o władzy sądowniczej (Likums par tiesu varu) Sąd Gospodarczy (Ekonomisko lietu tiesa) utworzono w celu rozpoznawania spraw określonych w kodeksie postępowania cywilnego (Civilprocesa likums) oraz kodeksie postępowania karnego (Kriminālprocesa likums) . Sąd ten znajduje się w Rydze, a jego właściwość obejmuje całe terytorium Łotwy.

Na gruncie **prawa cywilnego**, Sąd Gospodarczy jest właściwy w sprawach dotyczących:

roszczeń wynikających z umów reasekuracji;

roszczeń wynikających z umów o usługi inwestycyjne i umów o dodatkowe usługi inwestycyjne;

roszczeń innych państw członkowskich Unii Europejskiej przeciwko władzom łotewskim o ochronę inwestycji;

roszczeń wynikających ze stosunków prawnych grup przedsiębiorstw;

roszczeń wynikających ze stosunków prawnych między członkami (akcjonariuszami) spółek akcyjnych;

roszczeń wynikających z umów o zabezpieczenie finansowe;

roszczeń wynikających z transakcji kapitałowych z podmiotami powiązanymi w rozumieniu przepisów prawa handlowego (Komerclikums) oraz ustawy o rynku instrumentów finansowych (Finanšu instrumentu tirgus likums);

roszczeń wynikających z przeniesienia własności przedsiębiorstw i ich restrukturyzacji, z wyłączeniem roszczeń pracowniczych;

roszczeń wynikających ze zobowiązań umownych między podmiotami uczestniczącymi w procesie budowlanym, w tym podwykonawcami, dotyczących budowy budynków drugiej lub trzeciej kategorii, w przypadku której wymagane jest uzyskanie pozwolenia na budowę, z wyłączeniem budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub dwurodzinnych i obiektów budowlanych funkcjonalnie z nimi związanych;

roszczeń wynikających z naruszenia prawa ochrony konkurencji;

roszczeń wynikających z decyzji zgromadzenia członków (wspólników) spółek kapitałowych oraz

wnioseków o likwidację i ogłoszenie upadłości instytucji kredytowych.

Jednocześnie, na gruncie **prawa karnego**, Sąd Gospodarczy jest właściwy w sprawach dotyczących:

finansowania produkcji, przechowywania, przepływu, używania i dystrybucji broni masowego rażenia, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 73.1 ust. 2 kodeksu karnego (Krimināllikums);

terroryzmu, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 79.2 ust. 2 kodeksu karnego;

prania korzyści pochodzących z przestępstwa (art. 195 kodeksu karnego);

niedozwolonego przyjęcia korzyści, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 198 ust. 2, 3 lub 4 kodeksu karnego;

łapownictwa gospodarczego, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 199 ust. 2 kodeksu karnego;

przyjmowania łapówek, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 320 ust. 3 lub 4 kodeksu karnego;

sprzeniewierzenia łapówki, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 321 ust. 2, 3 lub 4 kodeksu karnego;

pośredniczenia w łapownictwie, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 322.2 kodeksu karnego;

aktywnego łapownictwa, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 323 ust. 2 lub 3 kodeksu karnego;

płatnej protekcji, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 326.1 ust. 2 kodeksu karnego;

bezprawnego żądania i przyjmowania korzyści, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 326.2 ust. 2 kodeksu karnego oraz

bezprawnego przyznawania korzyści, gdy podstawą odpowiedzialności jest art. 326.3 ust. 2 kodeksu karnego.

Apelacje od orzeczeń Sądu Gospodarczego rozpoznaje Sąd Okręgowy dla miasta Rygi (Rīgas apgabaltiesa).

Prawnicze bazy danych

Nazwy i adresy URL baz danych

[Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego \(funkcja wyszukiwania\)](#)

Czy dostęp do tej bazy danych jest nieodpłatny?

Tak, dostęp jest **nieodpłatny**.

Krótki opis zawartości

Baza danych zawiera wyroki Trybunału Konstytucyjnego Republiki Łotewskiej.

Kontekst

Interfejs wyszukiwarki oraz wyroki są dostępne w językach łotewskim i angielskim.

Powiązane strony

[Trybunał Konstytucyjny Republiki Łotewskiej](#)

Ostatnia aktualizacja: 26/01/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja

Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.